

Datum 2026-03-17

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A119.175/2026

Saknr 000

Polismyndigheten

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Er referens S2026/00342

Elektronisk övervakning - ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga (utkast till lagrådsremiss)

Sammanfattning

Polismyndigheten tillstyrker det omarbetade förslaget att Statens institutionsstyrelse (SiS) i stället för Polismyndigheten ska ansvara för verkställigheten av elektronisk övervakning. Däremot avstyrks förslaget till en ny handräckningsbestämmelse om att Polismyndigheten ska kunna lämna hjälp vid montering och borttagande av utrustning för elektronisk övervakning.

Polismyndigheten lämnar närmare synpunkter enligt följande.

Polismyndighetens synpunkter

Förvaltningsrätten ska efter ansökan av socialnämnden pröva frågor om elektronisk övervakning (avsnitt 6.1)

Polismyndigheten har inget att invända mot förändringen att det är förvaltningsrätten, i stället för socialnämnden, som ska fatta beslut om elektronisk övervakning.

Statens institutionsstyrelse ska ansvara för att verkställa den elektroniska övervakningen (avsnitt 6.2)

I Polismyndighetens remissvar till ”En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas” (Ds 2024:30) tillstyrkte Polismyndigheten förslaget om en ny lag och möjligheten att använda elektronisk övervakning mot barn och unga. Däremot avstyrkte Polismyndigheten utifrån flera skäl förslaget att Polismyndigheten skulle ansvara för verkställigheten av den elektroniska övervakningen. Det är mycket positivt att Polismyndighetens argument har hörsammats.

Polismyndigheten tillstyrker förslaget att det är SiS som ska ansvara för verkställigheten av den elektroniska övervakningen.

Aldersgräns för elektronisk övervakning (avsnitt 6.4)

I Ds 2024:30 föreslogs att elektronisk övervakning inte kunde beslutas för barn under 15 år, vilket Polismyndigheten ställde sig bakom. I utkastet till lagrådsremiss har denna åldersgräns sänkts till 13 år, vilket bland annat motiveras med föreslagen sänkning av straffbarhetsåldern till 13 år för vissa allvarliga brott.¹ Polismyndigheten delar bedömningen att det finns skäl att sänka åldersgränsen till 13 år så att påföljden ungdomsvård kan förenas med elektronisk övervakning.

Handräckning av Polismyndigheten (avsnitt 6.9)

Polismyndigheten avstyrker förslaget att myndigheten ska lämna hjälp vid montering och borttagande av utrustning för elektronisk övervakning.

I utkastet till lagrådsremissen anges att det, till skillnad från vad som normalt är fallet i handräckningssituationer, inte finns något utrymme att vidta tvångsåtgärder för att få till stånd montering och borttagande av övervakningsutrustning. Beslut om elektronisk övervakning får alltså inte genomföras med våld. Det föreslås till exempel inte någon bestämmelse om att SiS ska ha rätt att bereda sig tillträde till den bostad eller annan anvisad plats där montering ska ske, utan genomförandet av monteringen och borttagandet bygger på att den som ska övervakas samt vårdnadshavarna eller annan vuxen samarbetar (s. 61). I utredningen anges vidare att den hjälp från Polismyndigheten som aktualiseras i princip endast är att säkerställa att åtgärden kan genomföras utan fara för personalen från SiS och socialnämnden (s. 68).

Åtskilliga myndigheter har idag under vissa förutsättningar möjlighet till handräckning av Polismyndigheten när polisiära våldsbefogenheter krävs för att genomföra åtgärden, till exempel för att möjliggöra tillträde till låsta utrymmen. Polismyndigheten ställer sig emellertid tveksam till myndighetens närvaro när polisiära våldsbefogenheter inte krävs för att genomföra åtgärden i fråga. Polismyndigheten ser risker med en utveckling mot att offentliganställda i allt större utsträckning ska få polisskydd för att genomföra olika typer av uppgifter utanför arbetsplatsen. Polismyndighetens resurser är begränsade. Med en tillkommande uppgift som denna kan konsekvensen bli att myndighetens förutsättningar att fokusera på sitt kärnuppdrag minskar. Polismyndigheten saknar vidare möjlighet att avslå

¹ Lagrådsremissen ”Skärpta regler för unga lagöverträdare” som beslutades den 26 januari 2026.

begäran om handräckning på den grunden att den bedömer att dess befogenheter inte krävs. Det finns således risk för att resurser kan komma att tas i anspråk utan att det egentligen finns ett behov och att andra polisiära uppgifter då måste nedprioriteras. Det finns även risk för att statens våldsmonopol, som endast ska användas när det verkligen finns behov av det och på ett proportionerligt sätt, används i större utsträckning än nödvändigt.

Att polisiära befogenheter kan behövas är även motstridigt syftet med särskilda föreskrifter för barn och unga om skyldighet att under vissa tider uppehålla sig i bostaden samt det faktum att det inte bör vara straffbart att inte medverka till att den elektroniska övervakningen kommer till stånd. Om ett barn eller dess vårdnadshavare motsätter sig en montering så finns en risk att situationen eskalerar till hot eller fysiskt motstånd som innebär att närvarande polisman har lagkrav på sig att ingripa. Barnet eller dess vårdnadshavare riskerar att bli anmäld för hot eller våld mot tjänsteman trots att syftet med elektronisk övervakning är att skydda barn från att dras in i kriminalitet eller att utsättas för brott. Ett sådant förfarande riskerar att inte vara i förenlighet med barnets bästa.

För det fall lagförslaget genomförs är det viktigt att det i varje enskilt fall där Polismyndighetens hjälp begärs finns konkreta omständigheter som talar för att polisiärt biträde behövs.

Yttrandet har beslutats av juristen Ida Salomonsson efter föredragning av juristen Yvonne Brandell. Vid den slutliga handläggningen har rättschefen Gunilla Åsenius deltagit.

POLISMYNDIGHETEN

Ida Salomonsson

Yvonne Brandell

Dokumentet har fastställts digitalt och saknar underskrifter.

Kopia till

Justitiedepartementet (INS)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli